

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/56/2018
Identifikačné číslo spisu:	5116010717
Dátum vydania rozhodnutia:	21.11.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:5116010717.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Patrika Príbelského, PhD., v trestnej veci obvineného ml. H. X., pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. a iné, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 36T/62/2016, na neverejnom zasadnutí dňa 21. novembra 2018 v Bratislave, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. marca 2018, sp. zn. 2To/10/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného ml. H. X. s a odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej tiež „okresný súd“) z 26. októbra 2017, sp. zn. 36T/62/2016 bol obvinený ml. H. X. uznaný vinným zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. a prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. e) Tr. zák. na skutkovom základe uvedenom v rozsudku. Okresný súd obvinenému podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., s použitím § 117 ods. 1, § 38 ods. 4, § 37 písm. h) Tr. zák. uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky. Na výkon uloženého trestu odňatia slobody okresný súd zaradil obvineného do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Obvinenému uložil zároveň povinnosť nahradiť poškodenému T. D. škodu vo výške 1.009,50 € a so zvyškom uplatneného nároku na náhradu škody odkázal poškodeného na civilný proces.

Na základe odvolania obvineného Krajský súd v Žiline (ďalej tiež „krajský súd“) rozsudkom z 28. marca 2018, sp. zn. 2To/10/2018 z dôvodov podľa § 321 ods. 1 písm. b) a e) Tr. por. zrušil rozsudok okresného súdu a sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. uznal ho za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. a prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. e) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 04.02.2016 asi o 20.00 hod. pred vchodom do Obchodného domu Tesco Express na B. ulici, na sídlisku P. v Z. zakričal na okolo prechádzajúceho T. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., L. XXXX/X, slovami: „Pod' sem, D.!\", keď k nemu T. D. podišiel, H. X. mu povedal: „Kľakni si a povedz, že som

človek", na čo sa poškodený otočil a smeroval ku vchodu do obchodného domu, následne H. X. pristúpil k poškodenému, chytil ho za rameno, otočil ho k sebe a kopol do oblasti ľavého kolena, po čom T. D. spadol na zem a H. X. mu povedal: „Povedz to!“, následne sa T. D. postavil a odišiel do obchodného domu, pričom podľa odborného vyjadrenia znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie chirurgia a traumatológia, utrpel poškodený T. D. zranenie - vyklbenie jabĺčka ľavého kolena do vonkajšej strany s autorepozíciou s dobou práceneschopnosti a liečenia v trvaní 5 týždňov,

a uvedeného skutku sa dopustil napriek tomu, že rozhodnutím Okresného úradu Žilina, č. OU-ZA-OVVS2-2015/002216, zo dňa 28.04.2015, právoplatným dňa 22.06.2015, bol postihnutý za priestupok voči občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) z. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch,

a uvedeného skutku sa dopustil napriek tomu, že rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 36T/2/2016 zo dňa 21.01.2016, právoplatným dňa 21.01.2016, bol odsúdený za dvojnásobný prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák.

Za to krajský súd uložil obvinenému podľa § 189 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 117 ods. 1, § 41 ods. 1, § 38 ods. 4, § 37 písm. h) Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 (dvadsať) mesiacov. Na výkon uloženého trestu ho zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Obvinenému uložil zároveň povinnosť nahradiť poškodenému T. D. škodu vo výške 1.009,50 € a so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal poškodeného T. D. na civilný proces.

Proti rozsudku krajského súdu podal obvinený dovolanie, v ktorom namietal, že malo byť zásadne porušené jeho právo na obhajobu (§ 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.), že rozsudok krajského súdu je založený na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom (§ 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.) a napokon, že rozsudok krajského súdu je založený na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku (§ 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.).

V dovolaní obvinený poprel spáchanie skutku, za ktorý bol právoplatne odsúdený a uviedol, že jeho konanie nenaplnilo po formálnej a ani po materiálnej stránke skutkovú podstatu trestného činu vydierania podľa § 189 Tr. zák. V dovolaní tvrdil, že nepoužil násilie, hrozbu násilia a ani hrozbu inej ťažkej ujmy v zmysle skutkovej podstaty trestného činu vydierania, pretože z výpovede poškodeného vyplýva, že ho kopol až po nesplnení výzvy a pri odchode z miesta činu. Podľa názoru obhajoby poškodený ani neporozumel k čomu ho obvinený prostredníctvom výzvy na kľaknutie na kolena a vyslovenie výroku „Povedz, že som človek!“ nútil, a preto malo byť jeho konanie posúdené iba ako pokus trestného činu vydierania na nespôsobilom predmete útoku. V ďalšej časti dovolania obvinený s poukazom na svedecké výpovede svedkov J. T., G. K., J. T. (ktoré boli súdmi v základnom konaní vyhodnotené ako nevierohodné), spochybňoval správnosť zisteného skutkového stavu a hodnotenie dôkazov. V dovolaní uvádzal, že mal byť odsúdený iba na podklade nepriamych dôkazov - výpovede matky poškodeného a kamerového záznam z miesta činu, ktoré podľa jeho názoru netvorí ucelenú sústavu dôkazov o jeho vine. K výpovedi MUDr. Karola Orlovského a jeho odbornému vyjadreniu k mechanizmu zranenia poškodeného, obvinený uviedol, že sa jedná o nezákonné a nepoužiteľné dôkazy, pretože v danej veci bolo súdu poskytnuté len odborné vyjadrenie v zmysle § 141 Tr. por. a MUDr. Orlovský bol v konaní poučený a vypočutý ako znalec podľa § 144 ods. 1 Tr. por. Na podklade iného hodnotenia dôkazov ako učinili súdy v základnom konaní s prihliadnutím na argumentáciu o nezákonnosti niektorých dôkazov, obvinený skonštatoval nedostatok dôkazov preukazujúcich jeho vinu a porušenie práva na spravodlivý proces. V podstate z uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a tomuto súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Zároveň dovolaciemu súdu navrhol, aby rozhodol o odklade resp. prerušení jeho výkonu trestu odňatia slobody.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Žilina, ktorý uviedol, že z obsahu dovolania obvineného nevyplýval žiaden argument, resp. vada pre naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. V súvislosti namietanou nezákonnosťou dôkazov a nesprávnym právnom posúdením zisteného skutku poukázal prokurátor na rozsudky okresného a krajského súdu, ktoré presvedčivo a detailne odôvodnili rozhodnutie súdov o jeho vine. Preto navrhol dovolaciemu súdu,

aby dovolanie obvineného odmietol, pretože nie je naplnený žiaden z uplatnených dovolacích dôvodov v zmysle § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. a) Tr. por.), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), osobou oprávnenou na jeho podanie (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Tr. por.).

Najvyšší súd následne zistil, že v prípade dovolania obvineného je zrejmé, že nie sú naplnené ním uplatnené dôvody dovolania, a preto ho podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol na neverejnom zasadnutí.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Judikátúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle vyššie citovaného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. poníma ako súbor viacerých procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup orgánov činných v trestnom konaní pri reakcii na uplatnenie obhajovacích práv obvineným a obhajcom. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., pretože relevantným dovolacím dôvodom v zmysle tohto zákonného ustanovenia nie je akékoľvek porušenie práva na obhajobu, ale len také porušenie tohto práva, ktoré z hľadiska následkov, dopadov porušenia, treba pokladať za zásadné porušenie práva na obhajobu. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde napr. vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Z obsahu dovolania obvineného nevyplyva konkrétna vada, ktorú pokladá za zásadné porušenie jeho práva na obhajobu, pokiaľ za takúto vadu pokladá ním tvrdené údajné nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov súdmi, tak takto vymedzená vada stojí mimo zákonného rámca dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Do pozornosti zároveň dovolateľovi a jeho obhajcovi dáva ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. veta za bodkočiarkou, v zmysle ktorej v dovolacom konaní sa už neskúmajú skutkové vady, nakoľko správnosť a úplnosť zisteného skutku, dovolací súd nemôže ani skúmať a ani meniť.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie ja založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. veta prvá, dôvody podľa odseku § 371 ods. 1 písm. a) až g), nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

V dovolaní obvinený taktiež namietal nezákonnosť dôkazu - odborného vyjadrenia MUDr. Karola Orlovského z prípravného konania (č. l. 53) a výpoveď MUDr. Karola Orlovského na hlavnom pojednávaní dňa 21. septembra 2017 (č. l. 258 až 261). Na námietku nezákonnosti vyššie uvedených dôkazov súd neprihliadal a ani neskúmal ich vecnú opodstatnenosť, pretože túto námietku nesmie obvinený použiť v zmysle § 371 ods. 4 Tr. por. nakoľko mu bola známa už pôvodnom základnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Vo vzťahu k námietke dovolateľa, že súd prvého stupňa prihliadal pri ustáľovaní viny na úradný záznam

príslušníkov polície npor. W. a V., ktorý bol nezákonným dôkazom, musí dovolací súd uviesť, že s uvedenou námietkou sa vysporiadal už krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní. Krajský súd dal v tomto smere za pravdu obhajobe a na uvedený dôkaz v odvolacom konaní neprihliadal. Ako však následne už skonštatoval i krajský súd, počas trestného konania bolo produkovaných dosť iných dôkazov, na ktorých je možné rozhodnutie o vine založiť. Možno teda uzavrieť, že pri rozhodovaní o vine a treste už v odvolacom konaní nebolo na uvedený dôkaz prihliadané, a preto netvoril podklad napádaného rozhodnutia.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je dovolací súd oprávnený skúmať iba to, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone dôvodu. Do úvahy prichádzajú dve alternatívy a síce, že skutok mal byť právne posúdený ako iný trestný čin, alebo že skutok nie je trestným činom. Dovolací súd hodnotí zistený skutkový stav a vyjadrený v tzv. skutkovej vete v rámci konania o dovolaní len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. pripúšťa iba právne námietky vo vzťahu ku zistenému skutkovému stavu súdmi nižších stupňov. Správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu súdmi v základnom, pôvodnom konaní, dovolací súd nesmie skúmať a meniť. Preto všetky námietky, ktorými obvinený napádal správnosť zisteného skutku a vyjadreného v tzv. skutkovej vete rozsudku krajského súdu alebo smerujúce proti hodnoteniu dôkazov, na podklade ktorých súdy v základnom konaní ustálili skutkový stav, sú v dovolacom konaní irelevantné a nemožno ich podriaďiť pod žiaden z uplatnených dovolacích dôvodov. To predovšetkým platí pre argumentáciu obvineného, že mal byť odsúdený „len“ na podklade nepriamych a nezákonných dôkazov, pričom úplne opomenul z hľadiska preukázania skutku zásadnú výpoveď poškodeného, ktorá bola vyhodnotená ako konzistentná a vierohodná, na rozdiel od výpovedí svedkov z blízkeho okolia obvineného.

Podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., kto iného násilím, hrozbou násillia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy núti, aby niečo konal, opomenul, alebo trpel, potrestá sa odňatím slobody na dva až šesť rokov.

K námietke obvineného, že obvinený svojím konaním nenaplnil znaky skutkovej podstaty trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák., dovolací súd dodáva nasledovné. Predmetom ochrany poskytovanej prostredníctvom skutkovej podstaty zločinu vydierania je sloboda rozhodovania jednotlivca v najširšom slova zmysle. V danom prípade obvinený najskôr ústne nútil poškodeného, aby k nemu prišiel, pokľakol pred obvineným a vyslovil ním požadované slová „Povedz, že som človek!“, ktoré, keď neboli poškodeným akceptované a vyslovené, tak obvinený kopol poškodeného do kolena a znovu zopakoval svoj príkaz, aby poškodený vyslovil požadované slová „Povedz to!“. Obvinený, tak použitím násillia (kopnutím do kolena, s nutnosťou následnej operácie) nútil poškodeného, aby niečo konal (vyslovil výroky ním požadované) a tak protiprávne s použitím násillia zasahoval do slobody rozhodovania poškodeného. Zo strany obvineného sa nejednalo iba o akési nezrozumiteľné žiadosti, tak ako sa snažila bagatelizovať konanie obvineného obhajoba, ale sa jednalo z jeho strany o plne zrozumiteľné, vedomé a svojvoľné príkazy resp. rozkazy smerujúce k poníženiu obete a závislé iba od ľubovôle obvineného. Vzhľadom na skutočnosť, že trestného činu vydierania, ublíženia na zdraví a výtržníctva sa obvinený dopustil vo veku mladistvého a obdobný elementárny nedostatok rešpektu voči iným ľuďom, silný sklon k svojvoľnému a násillnému vynucovaniu si vlastného postavenia, možno badať aj z inej jeho trestnej činnosti (rozsudok Okresného súdu Žilina, sp. zn. 28T/59/2016) ako zo záznamov v evidencii priestupkov, žiada sa upriamiť pozornosť obvineného na nutnú potrebu zásadného zamyslenia sa nad povahou vlastného charakteru a správaním do budúcnosti. Popri inom aj z toho dôvodu, že mu doposiaľ boli ukladané tresty ako mladistvému v zmysle § 117 ods. 1 Tr. zák. v rámci zníženej trestnej sadzby na polovicu, čo už v budúcnosti nebude možné vzhľadom na to, že medzičasom dosiahol plnoletosť.

Nakoľko obvinený skutočnosťami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, zjavne nenaplnil ním uvedené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Tr. por., Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného ml. H. X. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.